

ZALECENIA POPOWODZIOWE DLA ROLNIKÓW

Po ustąpieniu wód powodziowych należy:

- dokonać oględzin terenu zwracając szczególną uwagę na rodzaj naniesionych materiałów (osady, namuły, odpady itd.),
- w przypadku podejrzenia skażenia gleb środkami chemicznymi należy zgłosić ten fakt do **Ośrodków Doradztwa Rolniczego**, z którymi można się kontaktować również w przypadku innych pytań dotyczących spraw popowodziowych.

ZALECENIA DOTYCZĄCE UPRAW POŁOWYCH PO USTĄPIENIU WÓD POWODZIOWYCH

Na polach, na których wszystkie rodzaje upraw zostały zniszczone na skutek fali powodziowej i długotrwałej stagnacji wody, należy:

- w miarę możliwości odprowadzić wodę pozostałą w zagłębieniach, aby przyspieszyć osuszanie terenu,
- wyrównać wszelkie wyrwy powstałe w wyniku spływów powierzchniowych,
- usunąć naniesione przez wodę gałęzie i nieczystości;
- z chwilą, gdy gleba osiągnie odpowiednią wilgotność, przystąpić do mechanicznej uprawy gleby, aby odbudować jej strukturę i przerwać proces denitryfikacji.
- zależnie od możliwości, uprawę gleby wykonać pługiem lub kultywátorem, na głębokość do 20 -30 cm, aby warstwa uprawna uległa napowietrzeniu.

Na polach, z których nie zebrano roślin należy (jeśli będzie możliwy wjazd na pole) najpierw wykonać zbiór, a następnie zaorać pola.

- Na polach, gdzie nie została zebrana kukurydza, trzeba kukurydzę zebrać, a następnie zutilizować.
- Na podtopionych (zalanych) polach z roślinami okopowymi (ziemniakami, burakami, warzywami okopowymi) rośliny należy zebrać i zutilizować.
- Pola (jeśli będzie możliwy wjazd na pole), na których nie zebrano soi pozostawioną soję zaorać.
- Pola, które zostały obsiane oziminami (głównie rzepakiem) po zaoraniu ewentualnie przesiać zbożami ozimymi.

- Zbiory z zalanych (podtopionych) upraw (pól) nie mogą być wykorzystane zarówno w żywieniu zwierząt, jak i ludzi.

- Plony z zalanych/podtopionych pól należy zutylizować, najlepiej w biogazowniach.

Na terenach poddanych dużym spływom powierzchniowym i infiltracji wód w głąb profilu, w szczególności na glebach lekkich i średnich, należy się liczyć ze znacznymi ubytkami wapnia, magnezu i potasu. W związku z tym należy zwrócić się do Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych w celu wykonania analizy odczynu i ustalenia dawki nawozu wapniowego oraz potasu i magnezu.

PRZYGOTOWANIE PÓL POD ZASIEWY

Z uprawą gleby pod nowe zasiewy należy czekać tak długo, aż wilgotność gleby będzie pozwalała na bezpieczne użycie ciężkich narzędzi oraz pracować przy obniżonym ciśnieniu w kołach. Gdy gleba osiągnie wilgotność pozwalającą na wejście z narzędziami, po wstępnym wyrównaniu powierzchni, glebę należy, w miarę możliwości, zasilić nawozami fosforowymi i potasowymi. Na terenach popowodziowych wskazane jest wapnowanie gleby, po wykonaniu analiz glebowych przez Stacje Chemiczno-Rolnicze.

Po siewie nawozów wykonać orkę i doprawić broną. Właściwie wykonana uprawa powinna sprzyjać poprawie struktury, napowietrzeniu gleby i maksymalnemu wyrównaniu jej powierzchni przed siewem.

PRZYGOTOWANIE PÓL POD ROŚLINY JARE

Tam, gdzie jest możliwość uprawy poplonu ozimego (żyto w mieszance z wyką ozimą) jest szansa na uzyskanie dużego plonu biomasy, która powinna być przeznaczona przede wszystkim na przyoranie wiosną (zielony nawóz). Wzbogaci ona glebę w substancję organiczną. Jeśli tylko będzie możliwość wjazdu na pole, należy takie poplony wysiewać, pomimo upływu zalecanego terminu siewu. Przed siewem poplonów wskazane jest nawożenie, w miarę możliwości wszystkimi składnikami, co pozwoli na uzyskanie większego plonu biomasy.

ZALECENIA DLA OBSZARÓW POPOWODZIOWYCH ODNOŚNIE WAPNOWANIA

Na gruntach popowodziowych mogą występować takie zjawiska degradacji gleb, jak zakwaszenie czy nadmierna alkalizacja. Warto zatem po powodzi zrobić szczegółową analizę gleby określając jej odczyn (pH) i zasobność w składniki mineralne. Zakwaszenie gleb należy zneutralizować poprzez zastosowanie odpowiedniej dawki wapna nawozowego, wyliczonej na podstawie oznaczeń odczynu (pH-KCl gleby) oraz wymieszanie wapna z glebą. Szybszy wzrost pH gleby, a przede wszystkim jej sanitację można uzyskać poprzez zastosowanie wapna tlenkowego. Wapnowanie gleb będzie również korzystne na obszarach gdzie doszło do zanieczyszczenia gleby metalami ciężkimi. Wzrost odczynu gleb w wyniku wapnowania ograniczy mobilność metali, a więc i ich fitotoksyczności oraz ewentualnego przechodzenia do łańcucha pokarmowego i wód gruntowych

W celu podjęcia odpowiednich i najbardziej racjonalnych decyzji należy przedtem określić odczyn gleby i inne właściwości fizykochemiczne gleb w najbliższej Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej.

RYZIKO ZANIECZYSZCZENIA SANITARNEGO GLEB

W wyniku przejścia wód powodziowych przez potencjalne źródła zanieczyszczeń takie jak np. składowiska odpadów, wysypiska śmieci, oczyszczalnie ścieków itp, może dojść do lokalnych skażeń terenu.

Tereny podejrzane o silne lokalne skażenie należy oznakować i pobrać z nich próbki gleby. Próbki glebowe powinny być pobrane przez osoby wykwalifikowane np. ze Stacji Chemiczno-Rolniczych, ODR, Zakładu Herbologii IUNG-PIB we Wrocławiu, a następnie przekazane do laboratorium Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej (lub innego wykwalifikowanego laboratorium) w celu wykonania analiz w kierunku występowania potencjalnie patogennych mikroorganizmów.

Muł i osad popowodziowy zalegające na glebach zagrożonych zanieczyszczeniem sanitarnym również mogą zawierać w sobie potencjalne patogeny. Zaleca się, by podczas ich usuwania z pól stosować maseczki i rękawice ochronne.

W przypadku potwierdzenia przez laboratorium skażenia sanitarnego należy przeprowadzić odkażanie gleby zgodnie z zaleceniami Inspekcji Sanitarnej.

Obok zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i zwierzęcego powódź wiąże się ze zwiększonym rozwojem patogenów roślinnych, m.in. grzybów *Fusarium* sp, *Verticilium* sp. i *Botrytis cinerea*. Gleba może być rezerwuarem tych patogenów, co stanowi zagrożenie dla nowozakładanych upraw. Poza oczyszczeniem gleby z obumierających i martwych roślin, warto rozważyć stosowanie fungicydów, aby ochronić rośliny przed chorobami.

Jedną z podstawowych metod jest wapnowanie gleby. Dodatkowo, na rynku są dostępne dezynfektanty, które można samodzielnie stosować. Ważne by przed odkażaniem gleby jej powierzchnia została oczyszczona z zalegających resztek zwierzęcych, roślinnych, odpadów i osadu popowodziowego.